

Op 15 maart 2023 vinden de Provinciale Statenverkiezingen plaats. Twee voorzitters van VNO-NCW West gaan in gesprek met de Commissarissen van de Koning. Over het verbeteren van het regionale ondernemingsklimaat en het vergroten van de brede welvaart. En een oproep aan ondernemers om vooral te gaan stemmen!

ZUID-HOLLAND 'DEZE TIJD VRAAGT OM MOEDIGE POLITIEK EN FERME BESLUITEN'

TEKST Hans Oerlemans FOTO Marlies Hofstede

Jaap Smit ontvangt Marck Hagen in de prachtig gerenoveerde en energie-neutrale vleugel van het provinciehuis Zuid-Holland. Bijna duizend zonnepanelen op het dak voorzien het gebouw van stroom. Warmte-koude-opslag in de bodem levert verwarming en verkoeling. De renovatie is een toonbeeld van circulair bouwen. Oude materialen zijn hergebruikt en reststromen uit de regio hebben een nieuwe bestemming gekregen.

Voor de foto poseren de Commissaris van de Koning (CdK) en de voorzitter van VNO-NCW West bij wandbekleding waarin zeewier is verwerkt. De vloerbedekking bevat gerecyclede tapijtgarens. In de tafelbladen zit maaisel van bermgras. De provincie wil koploper energietransitie en circulaire economie zijn.

TEMPO MAKEN

Ook het Verkiezingsmanifest van VNO-NCW West staat in het teken van verduurzaming en energietransitie. "Ondernemers hebben volop ideeën en concrete plannen," stelt Hagen. "Maar de wet- en regelgeving loopt nu vaak ver achter bij nieuwe ontwikkelingen. Als je bijvoorbeeld een hoogwaardig product wilt maken uit afvalstromen dan blijft dat wettelijk gezien nog steeds afval met alle beperkingen van dien. Maar kijk ook naar het overbelaste elektriciteitsnet en de lange vergunningstrajecten. Hoe kunt u - meneer de Commissaris - ons hierbij helpen?"

"Je hebt gelijk," zegt Smit. "We moeten meer tempo maken. Dat wordt ook straks mijn boodschap aan het nieuwe provinciebestuur. Bij moeilijke kwesties bestaat in Nederland de neiging om beslissingen vooruit te schuiven. Steeds maar de bal voor ons uit trappen. Dat kan nu echt niet meer. We stuiten aan alle kanten op grenzen, dat geldt voor stikstof, energie, water, woningbouw, zorg, mobiliteit, noem maar op. Om de motor draaiende te houden, moeten we innoveren en vergroenen. Dat vraagt om moedige politiek en ferme besluiten. Daar hoort visie bij. Je dient te kunnen uitleggen waarom besluiten nodig zijn. En als mensen gedupeerd raken, moeten ze op een faire manier worden gecompenseerd. Moed is er ook nodig om overdreven wet- en regelgeving en controlemechanismen te versoepelen. De samenleving raakt zo langzamerhand dicht gereguleerd."

BESTUREN IS POLITIEK

Hagen: "Ondernemers staan er niet bij stil, maar veel wat voor ons van cruciaal belang is, daar gaat de provincie over. Blijft mijn bedrijf bereikbaar? Is er ruimte om uit te breiden? Krijg ik de nodige vergunningen? Kunnen mijn werknemers fatsoenlijk wonen? De provincies bepalen in hoge mate wat waar mogelijk is in dit land. Er staat veel op

het spel. Daar komt nog iets bij: indirect kiezen we ook de Eerste Kamer. Genoeg redenen om te gaan stemmen op 15 maart, zou ik zeggen."

De CvK is het daar uiteraard mee eens. "Jazeker, de provincie verdeelt de schaarse ruimte en faciliteert nieuwe ontwikkelingen. Besturen betekent keuzes maken en dat is per definitie politiek. De kiezers bepalen de koers. Waar maken we de komst van nieuwe distributiecentra mogelijk? Waar komen nieuwe werk- en woonlocaties? Hoe zorgen we voor brede welvaart waaraan al onze 3,7 miljoen inwoners deel kunnen hebben? Je hebt een regisseur nodig die daar op provinciaal niveau sturing aan geeft. Op tal van terreinen staan we voor fundamentele keuzes. Dit is een overgangstijd. De antwoorden van gisteren voldoen niet meer voor de vragen van vandaag en morgen. Hoe het dan wel moet? De toekomst zal duurzaam en circulair zijn, dat is de enige optie. Het nieuwe provinciebestuur wacht een grote opgave."

RIJNLANDROUTE

"Maar we beginnen niet bij nul," brengt Hagen in. "Kijk bijvoorbeeld naar de Groeiagenda Zuid-Holland die breed wordt onderschreven door overheden, bedrijven en kennisinstellingen. Tachtig partners hebben toegezegd tien jaar lang 1.4 miljard euro per jaar te investeren in onder meer kennis en innovatie, de maakindustrie en energie-infrastructuur. Veel moet nog worden uitgewerkt, maar het feit dat de groeiagenda er ligt is uniek."

Een van de plannen is de spoorlijn tussen Leiden en Dordrecht omvormen tot een lightrailverbinding. Onlangs heeft het Rijk hiervoor financiering toegezegd. Langs de lijn is ruimte voor werklocaties en 170.000 woningen. "Het is een megaopgave, maar deze provincie heeft laten zien samen met onze partners grote projecten te kunnen realiseren," vindt Smit. "Kijk naar de RijnlandRoute: er is lang aan gewerkt, maar in 2024 rijden we over een prachtige route van Katwijk naar Leiden."

Marck Hagen (42) is de nieuwe voorzitter van VNO-NCW West. Als directeur Innovatie bij het Fins-Nederlandse bedrijf Kekkilä-BvB geeft hij leiding aan de ontwikkeling van duurzame substraten, tuinaarde en bodemverbetersaars. Tevens is hij mede-eigenaar van Wuvio dat oplossingen biedt voor stofproblemen op en rond industriële productielocaties.

Jaap Smit (65) begon op 1 januari 2014 als Commissaris van de Koning in Zuid-Holland. Daarvoor was hij onder meer voorzitter van het Christelijk Nationaal Vakverbond (CNV) en geestelijk verzorger bij de Koninklijke Landmacht. Een van zijn nevenfuncties is het voorzitterschap van de Economic Board Zuid-Holland.

NOORD-HOLLAND 'LATEN WE HET HEBBEN OVER WAT WÉL KAN'

TEKST Hans Oerlemans FOTO Richard Rood

Arthur van Dijk ontvangt Henk Markerink in Paviljoen Welgelegen, de zetel van het provinciaal bestuur van Noord-Holland in Haarlem. Dit was ooit het buitenverblijf van koopman-bankier Henry Hope. In de salon waar hij zijn gasten fêteerde, spreekt de Commissaris van de Koning (CdK) met de voorzitter van VNO-NCW Metropool Amsterdam (MRA).

Het zijn nu andere tijden. Anno 2023 hebben ondernemers oog voor de brede welvaart. "De provincie staat voor grote opgaven," zegt Arthur van Dijk. "Daar hebben we het bedrijfsleven keihard bij nodig. Het is een perfect storm: stikstof, woningbouw, netcapaciteit, waterkwaliteit, klimaat, arbeidsmarkt. Allemaal hoogst urgente kwesties die bovendien in elkaar grijpen. Dit lossen we alleen samen op."

AMSTERDAM ARENA

"Eens," zegt Henk Markerink. "Maar mag ik toch even kritisch zijn? Veel van wat er nu speelt, is al lang bekend. Waarom is er niet eerder slagvaardig mee aan de slag gegaan? Kijk naar Amsterdam ArenA. Wij waren al in 2015 energieneutraal. Hoe dat kan? De gemeente Amsterdam heeft als groot-aandeelhouder gezegd: betaal ons geen dividend, maar investeer dat in verduurzaming. Het stadion moest de showroom worden voor hoe de stad de energietransitie aanpakt. Publiek-private samenwerking heeft iets voor elkaar gekregen wat partijen afzonderlijk nooit zo snel was gelukt. De ArenA is al jaren een gezond commercieel bedrijf, maar ook een bedrijf dat het publieke belang dient. Moeten we niet veel meer inzetten op publiek-privaat?"

Samenwerking is een woord dat ook Van Dijk veelvuldig gebruikt. "Als je mij vraagt wat er de komende tijd anders moet dan zeg ik: nog meer en in een vroeger stadium van de besluitvorming samenwerken met partners die je sowieso gaat tegenkomen. We moeten elkaar niet voor het blok zetten met uitgewerkte plannen, want dan gaat het gegarandeerd wringen. Als je partijen vanaf het begin erbij betreft, kost dat meer tijd, maar dat win je later in het proces terug. Een besluit moet het gevolg zijn van een traject dat je samen aflegt."

"En dit geldt net zo goed voor het bedrijfsleven. Heb je plannen om te investeren, overleg dan tijdig met de gemeente en met partijen in de omgeving. Dat maakt plannen beter, versnelt vergunningstrajecten en kan voorkomen dat je elkaar bij de rechter treft."

WATERSTOF VOOR OLIE

Om alle claims op de ruimte te kunnen honoreren, zou de provincie Noord-Holland misschien wel twee keer zo

groot moeten zijn. Markerink: "Hoe ga je in dit drukke gebied met elkaar de juiste keuzes maken? Kijk naar de Amsterdamse haven, daar neemt olieopslag nog steeds veel ruimte in. Op termijn verdwijnt dat. Moeten we niet beginnen met nadenken over herontwikkeling voor andere functies?"

Van Dijk: "Dat is de vraag. We hebben ervoor gekozen van een fossiele- naar een waterstofeconomie te gaan. Waar nu olietanks staan, slaan we straks mogelijk waterstof op. De haven blijft van eminent belang."

VRIJE RUIMTE

Het nieuwe provinciebestuur zal aanzienlijk minder vrije beleidsruimte hebben dan vorige colleges. De agenda is bij voorbaat al gevuld met acute kwesties als woningbouw, netcongestie en stikstof. Van Dijk: "De bouw mag niet stilvallen. We hebben woningen nodig. Net zo goed als we elektriciteit nodig hebben. Investerings dreigen te stranden omdat er geen stroom geleverd kan worden of bij gebrek aan stikstofruimte. Daar moeten we direct mee aan de slag. Kijk je naar de langere lijnen, dan zijn er autonome ontwikkelingen waar je als bestuur op moet anticiperen. De bevolking groeit nog met zo'n 100.000 inwoners naar drie miljoen in 2030. Die mensen moeten allemaal fatsoenlijk kunnen wonen, werken en recreëren."

WAT WEL KAN

"Wij hebben een Verkiezingsmanifest uitgebracht met onze wensen," zegt Markerink aan het slot. "Maar wat verwacht jij van ons?"

Van Dijk benadrukt dat elke ondernemer te maken krijgt met grote veranderingen. "Je moet een visie ontwikkelen op hoe jij op termijn hier wilt blijven ondernemen. Sluit je aan bij clubs die jouw visie bij ons aan tafel vertegenwoordigen. Niet door permanent op de rem te gaan staan, maar door de weg vooruit in te slaan. Nederland is veel te veel bezig met wat niet kan en wat partijen niet willen. Laten we het hebben over wat wél kan en waar we heen willen."

Henk Markerink (67) is sinds mei 2021 voorzitter van VNO-NCW metropool Amsterdam. Van 1995 tot 2021 was hij CEO van Amsterdam ArenA. Hij is voorzitter van de RvC van Sportstad Heereveen, commissaris bij Zadelhoff Vastgoed en heeft diverse bestuursfuncties.

Arthur van Dijk (59) is sinds 1 januari 2019 Commissaris van de Koning in Noord-Holland. Daarvoor was hij vijf jaar voorzitter van Transport en Logistiek Nederland. Hij begon zijn loopbaan bij de FIOD en was wethouder in de gemeente Haarlemmermeer.